СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 118. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, четвер, 22-го травня 1947. No. 118. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, May 22, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ТЕЛЕФОННИЙ СТРАЙК ПОКІНЧЕНИЙ; ЗАЛІЗНИЧИЙ СТРАЙК НА ОВИДІ

Вашинґтон, 20 ,травня. — Телефонний страйк викликаний на загально-краєві розміри перед 44 днями, покінчився поворотом до праці робітників при комунікаційнім виряді. Вони дістали підвишку 11½ ц. на годину. Є це остання група телефонних робітників, яка продовжувала страйк до переможного кінця. Урядові посередники оцінюють, що пересічна підвишка платні телефонних робітників виносить $4.60 тижнево. З покінченням телефонного страйку Злучені Держави не мають ні одного загального краєвого страйку під теперішню пору.

Та несподівано провідники залізничих юній зголосили право до страйку без обовязку заповісти страйк 60 днів наперед. Вони твердять, що минулого року страйк був лише відкликаний, а не наладнаний і тому залізничі машиністи й кондуктори можуть вийти на страйк негайно після 25 травня. Це мала б бути відплата предсідника братства залізничих кондукторів А. Ф. Вітнія за те, що президент Труман підійшов його минулого року і приневолив відкликати загальний страйк залізничників.

НА КОНФЕРЕНЦІЇ ПЕРЕРОБЛЯТЬ РОБІТНИЧИЙ ЗАКОН.

Вашинґтон. — На конференції представників сенату та палати репрезентантів панує настрій, щоб переробити всі гостріші постанови робітничого законопроєкту, який перейшов у палаті репрезентантів, а заступити їх лагіднішими постановами, ухваленими в сенаті. Тепер на чергу прийшла справа Краєвої Ради Робітничих Відносин. Ця Рада мала бути цілком скасована на підставі ухвали палати. Конференція радить над затриманням Ради, одначе у зміненім виді.

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ДОПОМОГУ БАЛКАНОВІ ОЖИДАЄ ПІДПИСУ.

Президент Труман плянував підписати з великою парадою законопроєкт про виасигнування $400,000,000 допомоги Греції та Туреччині. Та несподівана недуга його старенької матері приневолила його виїхати з Вашинґтону до Канзас Сіти, звідки він відвідує свою матір в Ґрендвю, у стейті Мизурі, а в готелі полагоджує урядові справи. На четвер 22 травня призначена церемонія підпису згаданого законопроєкту. Зогляду на поважне положення, президент зробить це без паради.

ПОРОЗУМІННЯ ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

Республиканці й демократи в Ню Йорку плянують перевести злуку політичних сил у таких виборчих округах, в яких досі за їх підтримкою вийшли комуністи, або їх прихильники як репрезентанти. Це відноситься головно до округи, в якій звичайно виходить конгресмен Віто Маркантоніо, як кандидат Амерікен Лейбор Парті, або радні міста, комуністи Качіоне й Дейвис, і незалежний радний Майкел Квил, який водночас є головою юнії міських транспортових службовиків. Вони всі ведуть політику по лінії, наказаній Кремлем.

20-ЛІТТЯ ПОЛЕТУ ЛИНДБЕРҐА В ЕВРОПУ.

На середу 21 травня припала 20-літня річниця полету Чарлса А. Линдберга з Америки до Франції. Він вилетів з майдану Рузвелт на Лонґ Айленд під Ню Йорком літаком Спирит оф Ст. Луїс самий, без ніякого товариства ні помочі і перелетів понад океан до Парижа, у Франції, впродовж 33½ годин. Його подвиг став початком правильної повітряної подорожі з Америки в Европу.

ПАЛАТА ЗНИЗИЛА БУДЖЕТ НА ФЛОТУ.

Вашинґтон, 20 травня. — Палата репрезентантів прийняла буджет воєнної флоти на суму $3,469,761,100, отже обнизила видатки на 11 відсотків, хоч проти цього протестували демократичні конґресмени. Внаслідок зниження буджету не стане грошей на утримання корпусу маринарки в числі 82,000 людей. Законопроєкт ще не прийнятий в сенаті, де голосування може випасти інакше.

СЕНАТ ГОДИТЬСЯ НА ЗАЛОЖЕННЯ НАУКОВОЇ ФУНДАЦІЇ.

Сенат прийняв 79 голосами проти 8 законопроєкт про створення наукової фундації для приспосіблення науковців, які мають переводити досліди над здоровлям, добробутом і забезпекою. З фундації мали б діставати стипендії науковці на студії в цілому краю. Кошти такої фундації винесуть 20-25 мільйонів долярів річно.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ЗМЕНШЕННЯ ДЖАБІВ.

Вашинґтон. — Бюро робітничої статистики завважує, що число робітників зайнятих в різних ділянках, упало в квітні на 140,000. З цього урядовці приходять до висновку, що на літо зменшиться число джабів ще більше, головно внаслідок застою в будівельним промислі.

Маршал заповідає стримання дальших заграничних допомог

Вашингтон, 20. травня. — На пресовій конференції заявив секретар стейту Джордж С. Маршал, що він не буде домагатися від конгресу дальшої допомоги для чужинних держав, доки комітет, що укладає заграничну політику, не покінчить своєї праці. Він каже, що під теперішню пору вистарчає ухвалена вже допомога для Греції й Туреччини в сумі $400,000,000, дальше $350,000,000 ухвалених на риліф в чужинних державах. Понад те воєнний департамент має дістати $78,000,000 для американської частини Кореї, а для Китаю зарезервована позичка з Експорт-Імпорт Банку в сумі $500,0000,000. Маршал не подав, які причини спонукали його задовольнитися ухваленими вже сумами.

ВОЄННИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЛІКВІДУЄ СВІТОВУ РОЗВІДЧУ СЛУЖБУ.

Вашингтон. — Краєва Розвідча Влада, покликана до життя на підставі розпорядку президента перед роком, викінчила свою організацію до такого ступня, що світова розвідча служба, ведена досі департаментом війни, показалася злишною. Так само буде скасована тайна служба, ведена Федеральним Бюром Інвестиґацій в південно-американських республиках. Розвідча служба армії тривала лише пять літ, а її приданість виказалася під час війни. Ця служба не послуговувалася американськими амбасадами в чужинних країнах, як це робили Совети, які розвели велику шпигунську систему через свою амбасаду в Отаві, у Канаді.

ВІДШКОДУВАННЯ З ЯПОНІЇ БУДУТЬ ПОДІЛЕНІ МІЖ АЛІЯНТІВ.

Вашингтон. — Департамент стейту оприлюднив засади поступування при поділі відшкодування, стягненого з Японії після війни. Відшкодування буде стягати американська окупаційна влада і розділювати поодиноким аліянтським державам відповідно до їх участі у війні проти Японії. На це згодилася Росія й тому Америка може тепер триматися засади, щоб стягати відшкодування з біжучої продукції в Японії.

8,000 АМЕРИКАНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ДО ЕВРОПИ.

Повоєнна Европа діждеться найбільшої студентської інвазії з Америки біжучого літа, як це оприлюднено водночас у Вашингтоні й Ню Йорку. В заміну за позички на підставі Ленд-Лізу американський уряд вишле на кошт европейських держав 7,000—8,000 студентів і студенток на студії до таких країн, як Англія, Франція, Голандія й Норвегія. Студенти й студентки поїдуть кораблями Марін Тайгер і Марін Джомпер. Перший транспорт відїде 6-го червня.

„Київ — це чудове, старе місто"

ГЕН. Л. В. РУКС ПРО ПРАЦЮ ТА РОЗВЯЗАННЯ УНРРА.

Вашингтон, 20. травня. — Генеральний директор УНРРА ген. Л. В. Рукс, вернувши з поїздки по Европі, заявив сьогодні, що з днем 30-го червня будуть закриті всі місії УНРРА в країнах, які досі одержували допомогу цеї організації. Докищо, залишиться, можливо, ще по одній людині в активних портах, завданням яких буде закінчити там роботу з присилкою кінцевої допомоги, яка ще могла б затягнутися поза дату розвязання, хоча вона з днем 9-го травня виповнила на 98 процент програму своєї допомоги европейським країнам. Гнерал Рукс висловив вдоволення, що нова Міжнародня Організація для Скитальників (ІРО) має вже потрібну кількість 15 членів та потрібну висоту 75 відсотків загального буджету, що дозваляє цій організації розпочати працю, що вона теж — згідно з повідомленням — задумує зробити. В дальшому генерал Рукс здав звіт зі своєї поїздки по Европі, називаючи та характеризуючи по черзі всі столиці країн, в яких йому доводилося побувати. Говорячи про Україну та її столицю, ген. Рукс сказав: „Київ — це чудове, старе місто, було погано пошкоджене. Ціла діяльність УНРРА була там задовольняюча".

СОВЄТСЬКА АВІЯЦІЯ ЗАТОПИЛА КОРАБЕЛЬ З ЕСТОНСЬКИМИ ВТІКАЧАМИ.

Гельсінки, Фінляндія, 20. травня. — Фінські рибалки заявили сьогодні, що вони бачили, як совєтські боеві літаки атакували естонських втікачів, які намагались в малому кораблі продістатись до Швеції через Фінський залив. Рибаки твердять, що вони своїми далековидами бачили атаку совєтської авіяції на згаданий корабель з естонськими втікачами, який після атаки пішов на дно моря.

ТІТО ОБВИНУВАЧУЄ АМЕРИКУ ТА БРИТАНІЮ ЗА СКИТАЛЬНИКІВ.

Рим, 20. травня. — Місцеве югославське посольство виступило сьогодні з обвинуваченням проти Злучених Держав і Великої Британії, які відмовилися видати Тітові цих югославських скитальників, що їх комуністичний уряд Югославії вважає „воєнними злочинцями" і зрадниками. В розісланому до преси повідомленні югославський дипломат дуже гостро виступає проти американських і британських властей в Італії, закидуючи їм, що вони, мовляв, дозволили югославським противникам теперішнього режиму утікти з італійських таборів „воєнних злочинців" і жити собі спокійно в Італії. В повідомленні говориться, що „таке положення противорічить основним прінціпам справедливости і людяности та йде в розріз з постановами Обєднаних Держав".

ПРОТИКОМУНІСТИЧНИЙ ЗАГОВІР В АЛЬБАНІЇ.

Лондон, 20. травня. (ЮП). — Радіовисильня з альбанської столиці Тірани сьогодні повідомила, що альбанські власті відкрили „проти-комуністичний заговір" членів так званого Демократичного Фронту, що є в опозиції до теперішнього комуністичного режиму. Вісім членів альбанського парляменту були позбавлені парляментарної недоторканості, іншими словами — заарештовані. Подібний „заговір проти республики" було влаштовано недавно в Малярщині та інших окупованих советами країнах, тероризуючи в той спосіб усіх, хто не погоджується з комуністичними порядками.

КІНЕЦЬ "КАПІТАЛІЗМУ" В НАДДУНАЙСЬКИХ КРАЇНАХ.

Будапешт, Малярщина, 20. травня. — Тут відбулася так звана Дунайська конференція Соціялістичних партій, після якої представлено сьогодні програму повного виключення з господарських систем наддунайських країн капіталістичних підприємств та переорієнтації господарства цих країн на Совєтський Союз. В конференції взяли участь представники соціялістичних партій Польщі, Чехословаччини, Мадярщини, Румунії та Австрії.

ПІСЛЯ БОМБОВОГО ЗАМАХУ НА СОВЄТСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО В ГЕЛЬСІНКАХ.

Гельсінки, Фінляндія, 20. травня. — Доходження фінської поліції в справі недавного бомбового замаху на совєтське посольство в Гельсінках, досі ще не мали жодного успіху. Існує переконання, що замах був виконаний молодими фінцями та подуманий як політична демонстрація проти Совєтів. Фінський міністер внутрішніх справ (комуніст) вчера заявив, що фінський уряд з цілою рішучістю поборюватиме проти-російські настрої в країні та що „місце Фінляндії є по боці Совєтського Союзу під час війни і під час мира".

ПРИЇЖДЖАЄ КОРАБЕЛЬ ЗІ СКИТАЛЬНИКАМИ.

Сьогодні, в середу, 22-го травня, до нюйорського порту ч. 95 при кінці 85-ої вулиці на Гудсоні приїжджає корабель „Ирні Пайл", який везе 551 польських переселенців з Ганні, з Польщі, та понад 400 скитальників з Бревергафен з Німеччини. Корабля дожидають між годиною 2 і 5 після полудня.

ПРОТИВОРІЧНОСТІ В ГРЕЦЬКІЙ СПРАВІ

Женева, 20. травня. Представники Злучених Держав та Совєтського Союзу представили сьогодні формально Балканський Провірочній Комісії О.Д. свої проекти звідомлення в справі подій на кордонах Греції. Американсяке й совєтське звідомлення противорічать собі повністю як щодо причин, так і походження комуністичних заворушень в Греції. Американський проєкт стверджує вину Альбанії, Болгарії та Югославії, натомість совєтський проєкт всю вину звалює на Грецію. Докищо не має певності котрий проєкт буде прийнятий Комісією.

ІНТЕРВЕНЦІЯ СУСІДІВ В ГРЕЦЬКИХ ЗАВОРУШЕННЯХ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Лейк Соксес, Н. Й., 20. травня. — Грецький представник в О. Д. Василій Дендраміс заявив сьогодні в Раді Безпеки, що Болгарія, Югославія і Альбанія, після виїзду Провірочної Комісії О. Д. продовжують свою інтервенцію у внутрішніх грецьких справах, допомагаючи комуністичним бандам. Дендраміс домагався від О.Д. дальшого слідкування за розвитком подій.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ХОЧЕ ПЕРЕБРАТИ ПІКЛУВАННЯ ЦИВІЛЬНИМ НАСЕЛЕННЯМ ПІД ЧАС ВІЙНИ.

Париж, 20. травня. — Завтра тут має початися триденна сесія екзекутивного комітету міжнародньої Ліґи Червоного Хреста. Предметом нарад буде пропонована міжнародня конвенція, на підставі якої Червоний Хрест під час війни перебрав би на себе піклування цивільним населенням та стояв би на сторожі його прав в окупованих країнах.

ГРЕЦЬКИЙ УРЯД ПРИЙНЯВ АМЕРИКАНСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ АМНЕСТІЇ.

Атени, 20. травня (ЮП). — Грецький уряд сьогодні офіціяльно повідомив, що він погоджується на американську пропозицію амнестії для партизанів, які добровільно зложать зброю, як теж запросить представників одної, або більше країн, які доглянули б, що амнестійні постанови будуть точно виконані.

АМЕРИКАНСЬКО-БРИТАНСЬКИЙ ЗАКЛИК ДО НІМЦІВ.

Берлін, 20. травня. — Американський і британський військові ґубернатори Німеччини видали сьогодні спільну і дуже лагідну відозву до німецького населення в своїх злучених зонах, вияснюючи йому причини теперішніх харчових трудноців та взиваючи до спокійної праці „для власного добра".

АНГЛІЙСЬКА ДОПОМОГА НІМЕЧЧИНІ.

Лондон, 20. травня. — Сьогодні в британському парляменті виявилено, що в першому кварталі цього року Велика Британія виасигнувала на допомогу Німеччині 70,000,000 долярів з 3,750,000,000 долярів позички, яку вона одержала від Злучених Держав.

МАРОКАНСЬКІ КОМУНІСТИ ПРОТИ АМЕРИКИ.

Касабланка, Марокко, 20. травня. — Йдучи за прикладом Совєтського Союзу та комуністичного інтернаціоналу, мароканські комуністи й собі ведуть поселену акцію проти Америки, обвинувачуючи „американських капіталістів" в намаганнях „втягнути Марокко в свої сіти". На ділі Америка досі не має майже жодного вкладу в мароканських підприємствах.

ГРЕКИ РОЗСТРІЛИЛИ ДВОХ НІМЦІВ.

Атени, 20. травня. — Сьогодні тут розстріляно двох німецьких генералів, Фридрика Мюлера і Бруна Бауера, засуджених на кару смерти військовим трибуналом ще в грудні минулого року. Згадані генерали були командантами німецької окупації на Креті і за той час убили 2,000 греків та поповнили інші злочини.

ЖИДІВСЬКО-АРАБСЬКИЙ СТРАЙК В ПАЛЕСТИНІ.

Єрусалим, 20. травня. — Сьогодні вийшли на одноденний страйк 40,000 арабських і жидівських цивільних робітників затруднених в підприємствах британського міністерства війни. Робітники домагаються визнання їх юній, більшої платні та кращих умовин праці.

СОВЄТСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ НА КОРЕЇ.

Сеул, Корея, 20. травня (АП). — Тут приїхала сьогодні з північної Кореї Совєтська делегація, яка має взяти участь в нарадах спільної американсько-совєтської комісії в справі створення місцевого провізоричного уряду. Совєтська делеґація складається з 5 представників і 65 їх помічників.

ВІДКРИТО СЕСІЮ ЯПОНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Токіо, 20. травня. — Сьогодні на коротко відкрито першу сесію японського „Першого Національного Зібрання", вибраного вже на підставі нової демократичної конституції. Сесію відкрито й відложено, бо політичні партії ще не могли погодитися на кандидатуру нового преміера та членів нового уряду.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ДРІБНІ" СПРАВИ

Хочемо згадати за такі деякі „дрібні" справи, над якими вартувало б нам застановлятись, бо й вони відзеркалюють наш характер, а теж дають відповідь на це, чому в нас не іде дещо так, як треба.

Недавно видав Злучений Український Допомоговий Комітет „Пошукування" українських скитальників за рідними чи знакомими в Злучених Державах окремими газетними відбитками. Це є вже фінансовий видаток, бо за звичайні „Пошукування" Комітету часописи нічого не рахують. У цій відбитці поміщено дуже короткий, але зате багатомовний звіт, з якого виходить, що шляхом тих „Пошукувань" злучено 6,150 американських родин з українськими скитальниками. З тих родин, що їх так злучено, 750 родин прислали до Комітету подяку й жертву, 420 родин подяку і три-центову марку на відповідь, а 4,980 себто 78% тих, що одержали від Комітету повідомлення, не прислали нічого . . .

Комітет це гуманітарна установа. Чи ж ми не повинні памятати, що коли вже не спомагаємо таку інституцію жертвою, то бодай повинні повернути їй звичайні видатки, хочби тільки на це, щоб вона могла вести добродійну акцію якнайдовше?

Тепер перейдім до „рідної преси" в Америці. Її фінансовий стан був завжди бідний, а нині — жалюгідний. Впродовж цілого її існування вона ніколи не мала відповідного числа потрібних сил, бо звичайно не ставало навіть на нужденні платні. Таке було давніше, а нині іде до ще гіршого, і то всюди, в кожній газеті. Одначе навіть у такому часі ми обтяжуємо редакції та адміністрації різними запитами, навіть чисто приватними, часто не здогадуючись, що випадало б долучити до листа бодай марку на відповідь. Знов одержавши відповідь, часом навіть дуже довгу, яка забрала багато часу, ми не подумаємо, що треба б післати бодай доляра чи два на пресовий фонд газети, щоб підтримати її існування.

Берім для прикладу хочби „Свободу", що понад 50 років не зверталась до громадянства за ніякою піддержкою для себе, а звернулась доперва тоді, коли вже не можливо було далі видавати такий щоденник, що від 27 років побирає одну й ту саму передплату. Проте навіть у цьому випадку яких 9,000 передплатників не вважали потрібним потурбуватись цею „дрібною" справою. Крім цього „Свобода" має ще тисячі таких, що читають її довгими роками позичаючи в сусіда, чи як інакше. Те ж і для тих, що взагалі нічо не платять за „рідну пресу", ратування її існування — „дрібна справа".

Подібних „дрібних справ" у нас чимало. Належить до них, наприклад, теж і дбання, щоб в українській хаті була обовязково українська книжка, зокрема ще ця, що подає відомости про Україну, а видавана з великим трудом і коштом англійською мовою.

Хочеться вірити, що причиною цього недогляду є наша недбайливість, якої при добрій волі можна і таки треба позбутись.

Події в Україні і завдання еміграції

З першими проблисками цьогорічної весни сколихнули світом знову грізні повідомлення про трагедію, яка розгоряється на многострадальній українській землі. Їх започаткувала відомість про висилку в Україну відомого ката Лазаря Кагановича на пост секретара комуністичної партії в Україні, отже на фактичного керівника окупаційної російсько-большевицької політики.

Після минулорічної чистки серед інтелігенції, Каганович почав знову „вичищувати" українське село й місто, звертаючи окрему увагу на „неперевиховані" ще маси в новоокупованих Західних областях України. При цьому нова филя терору відбувається на тлі розпачливого харчового положення, що його порівнюється з проклятим голодним 1933 роком. І знову тисячі гинуть з голоду, інші гниють по тюрмах а ще інші мандрують на таку ж певну загибіль на Сибірі. Чаша горя в Україні доверщується.

Рівночасно з цими трагічними повідомленнями в світі відбився теж широким відгомоном геройчний змаг українського народу за своє існування. Урядові заяви представників польського і советського урядів, повідомлення великих пресових агенцій і вкінці всілякі принагідні вісті, що продираються зпоза „залізної заслони", стверджують однозгідно один незаперечний факт: **в Україні існує і діє збройна сила українського народу, Українська Повстанська Армія.** Свою силу і живучість вона заманіфестувала в цьому році насамперед р о з г р о мленням большевицького з а г о н у та в б и в с т в о м большевицько-польського віцеміністра війни, генерала Сверчевского. В дальшому наспіли відомості про бої УПА з окупаційними військами по обох боках лінії Курзона, на Волині, в Галичині, на Поділлі, як теж непотверджені урядово відомости про акцію поодиноких загонів УПА по обох боках Дніпра, на Херсонщині, в Харківщині та інших областях України. Практично, виходило б, ціла Україна охоплена акцією УПА, хоча урядово потверджується її діяння насамперед по обох боках лінії Курзона на Підкарпатті та частинно на Волині. Сила Української Повстанської Армії та розміри і засяг її діяння відзеркалюється в повідомленнях Асошіейтед Пресс з дня 18-го травня, в якому згадується, що уряди Советського Союзу, Польщі і Чехословаччини заключили окремий договір для боротьби проти УПА. Вже сам цей факт стверджує, що УПА не є „терористична організація", ані жодна „банда", як це хотіли б вмовити в світ большевики, але справжня українська національна армія, що стоїть в затяжній геройській боротьбі за визволення своєї країни від ворожої окупації. Боротьба УПА переходить далеко звичайну „партизанську акцію" і є формальною і фактичною війною між Україною та її загарбниками. В Україні не існує жодна інша українська армія, тільки УПА, хоча українців теж силою затягається до советської отже російської армії. Велика частина українців зі советської армії, що відіграли рішаючу ролю в розгромленні німців на Сході Европи, творить сьогодні — згідно з повідомленями — складову частину УПА, яка в своїй більшості рекрутується власне з вояків, що брали активну участь в боротьбі проти німців. В повідомленнях про геройську смерть старшин і вояків УПА, подибується головно вияснення, що це теж „бувший" старшина, чи вояк советської армії.

Ввесь український народ стоїть в затяжній геройській боротьбі за своє існування та за свої національні права, за свою державність. Проте, **ця боротьба на українських землях не має свого відповідного доповнення в дипломатичній ділянці і на міжнародньому терені.** Це завдання спадає на ввесь український загал, що опинився закордоном, що повинен вилонити зі себе відповідний керівний і репрезентативний орган, що міг би заступати українську проблему в світовому масштабі. Дотеперішні заходи під цим оглядом були невдачні. Насамперед з вини самих українців, що торгуючись за „мандати мас", „повновласті" і тим подібні „покликання", „звязки" та „репрезентації", не виявили настільки громадського і політичного вироблення, щоб в цій грізній добі зрезигнувати з партійних, чи групових амбіцій і бодай назовні виступити обєднано. Досі, в деяких випадках, замісць репрезентації, була компромітація.

Як іде про становище в цій справі українців на американському континенті, головно американських українців, то воно ясне: вони, як американці українського роду, глибоко переживають трагедію їх братів в Україні і вони готові їм всіми своїми силами і засобами допомогти. Вони теж намагаються за посередництвом свого американського уряду відповідно обороняти українську справу на міжнародньому терені. Свою дотеперішню акцію на допомогу та оборону української справи вони можуть дальше відповідно поширити і скріпити, що буде теж головною метою заповідженої вже Української Пан-Американської Конференції. Коротко, американські українці можуть українській справі допомагати, але не можуть її репрезентувати. Репрезентація залишається завданням тих, які можуть вважатися ще громадянами України, хоча й не живуть в Україні, отже насамперед українці на еміграції в Европі. Дальше, репрезентація і заступництво української справи на міжнародньому терені можуть розраховувати на успіх тільки тоді, як вони справді відповідатимуть усім вимогам демократичного погляду на справи репрезентації. Останні вістки з Европи вказували б, що ці справи находять щораз більше зрозуміння серед української еміграції та що з успіхом продовжується заходи для їх здійснення. Тоді теж допомога американських українців матиме більший ефект.

А час наглить, як своїм міжнародним положенням, так і подіями в Україні.

Микола Чубатий.

Важливість інформацій та пропаганди

II.

Потребу давати інформацію про себе признали нині майже всі держави світу, вдержуючи свої інформаційні служби в такій столиці світа, якою нині стає Ню Йорк. Інформацію про себе та свою справу ведуть не тільки держави, але також поневолені народи.

Як українці інформують світ про себе.

Пропаганда та інформація це страшна зброя, що потрапить навіть насвятішу та найсправедливішу справу зробити чорною та „небезпечною для світу". Прикладом того може послужити — в деяких випадках — большевицька пропаганда про визвольний рух українського народу. Ця пропаганда, ведена накладом грубих сум гроша, потрапила перемінити тисячі рідних синів України у ворогів власної батьківщини та настроїти їх ненавистю до рідного брата, що нерідко ціле своє життя віддав на це, щоб добути Україні волю. Ми ж кожного дня стрічаємося зі збаламученими жертвами большевицької пропаганди, що зі скаженою ненавистю кидаються на найкращих синів того народу, з якого вони походять.

Большевицька п р о п аганда потрапила виробити у світі українським с а м о с т і й н икам клеймо фашистів, антисемітів, прихильників буржуазії та закиди всяких других злочинів, що їх часто некритично повторюють навіть не-большевики. Пропаганда робить своє.

Ще перед большевиками царська Росія, при помочі журналістів, письменників та вчених намагалася переконувати світ, що українців взагалі немає, що це не є окремий народ з власною культурою, зі спосібностями бути самостійною нацією. Цю саму царську брехню, в дещо зміненій до нинішних обставин ф о р м і, прийняли большевики та дальше вмовляють у світ, що Україна це на ділі російська провінція, що ніколи не бажає жити власним життям, але вдоволена опікою Сталіна, як передше за царя.

Річ природна, що це накладає на українців поза Советами обовязок правдиво інформувати світ про Україну.

Інформація п о н е в о леного народу мусить бути достосована до його потреб та мати теж певну продуману техніку, щоби трапляти до переконання своїх та чужих. Коли білі та червоні росіяни на ділі заперечують існування українців як нації, то українська інформація для широкого світу, зокрема того рішального світу, мусить йти в тому напрямі, щоби інформувати світ, що справа українського самостійництва не нова, але, що вона нуртувала серед українців від століть. Найкращою українською інформацією буде правда про нашу літературу, наше мистецтво, нашу науку та правда про український світогляд, ідеологію українського самостійництва як нероздільну частину української духовости.

Українська інформація для світа мусить йти в тому напрямі, щоби виказувати, що український нарід все був власною индивідуальністю з власною культурою, так само як другі нації світа, а не причіпкою до заболоченої російської тройки чи польської карити.

Українська інформація мусить бути терпелива і тактовна, переконуючи світ фактами а не словами, й то такими фактами, які кожен може провірити та про їх правдивість переконатися. Коли для прикладу, американець, англієць чи француз довідається, що вже сто літ тому члени Кирило-Методіївського Братства мали програму власної української демократичної республики, коли довідається, що вже кілька літ перед Першою Світовою Війною український літературний твір „Мойсей" Франка ставив собі ідеалом самостійну Україну, того відразу переконаємо про неправдивість большевицької п р о п аганди, що Україна це твір німців, переконаємо тих чужинців сто разів успішніше як десятками політичних статтей, яких правдивости нині ніхто не в силі ствердити.

Коли чужинець довідається, що гетьман Мазепа вже 240 років тому боровся за самостійну Україну, а тогочасна Україна була країною високо цивілізованою, коли ще й українська інформація вкаже джерела, де може кожен довідатися про правдивість сказаного, то це безперечно більше переконує чужинця, що шукає правди, ніж десятки політичних статей.

Ведучи інформаційну службу про події наших часів, треба все оперувати фактами й то дуже сумлінно провіреними. Непровірені факти, подавані інформаційною службою, більше шкодять справі ніж помагають. Недержавна нація мусить знати, що силою її зброї це правда, сумлінність інформації.

Ведучи інформаційну службу в користь поневоленого українського народу треба добре пізнати, як і для кого пишеться і кого інформується. Пероочення того моменту часто може позбавляти інформацію всякого успіху. Для прикладу навести б одну таку українську інформацію з Европи, писану в англійській мові, отже для англосаксів, про релігійні переслідування західних українців большевиками. Сама інформація вповні помішала релігійні переслідування з національними та кінчиться такою заввагою: „Ми не є проти релігійного обєднання українців, коли б воно відбулося добровільно в українській державі"

Англосакси є дуже вразливі на релігійні переслідування, бо ж колонізація Америки первісно відбувалася тими, що мусіли покидати рідний край через переслідування релігійні, тому насилля над вірою англосакси вважають за найбільшу брутальність. Вони, натомісць, куди легче беруть політичні переслідування, бо політична боротьби існує всюди у світі й має різні підложжа — національні, економічні. Перемішуючи релігійні та національні моменти при російсько-большевицьких п е р е слідуваннях, сама інформація про переслідування віри стратила на яркости, а кінцева заввага заперечила існування релігійного переслідування взагалі. Раз автор пише, що він нічого не має проти релігійної злуки в українській державі, так чогож, скаже англосаксон, читаючи таку інформацію — говорите про релігійні переслідування, коли ви є за прийняттям тої самої релігії, яку Сталін накидає насильно. Це так для прикладу, як інформація може минатися з ціллю, коли вона не рахується з душевним наставленням того, для кого інформація писана. Підкреслюючи тільки релігійне насилля над сумлінням західних українців, інформатор досягнув би кілька разів кращий успіх.

Недавно попала мені в руки інша інформація, що заставила мене до думання про доцільність інформації. Маю на думці інформацію про Антибольшевицький Блок Народів.

(Докінчення на стор. 3-тій)

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.
НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

36)

Справді, оба роди одного кореня: Від Володимира Андрієвича, учитель розповідав йому, малому ще, що рід Ставровичів в Галичині звівся, знидів. А рід старий, колишній боярський. Числилися шляхтою, що її так багато в Галичині. Нещасливе те шляхетство, темне, забите. Не один не шляхтич заможніший, більш розвинений! От, перейнята у поляків і ними роздмухувана бута! Котрий ще пішов у попи — той потрохи відживає, прибирає назовні шляхетський вигляд, зможе вивчити дітей... Решта нужда, темнота безпросвітна. Не той шляхтич, що з шляхетства походить, а той, що шляхетну душу має, справедливий, чесний...

Він син, внук і правнук учителів. Г і р к и й учительський хліб, підневільний. Їх родина завела сяку таку господарку. Могли зводити кінці з кінцями. Батьки бажали вивчити хлопця бодай на гімназійного учителя. У гімназії він належав до гурту Франківців, знався з Павликом, Франком, з синами Франка, Андрієм і Тарасом сприятелювався. Думав стати правником, боронити у чужих судах галицьке селянство. Два роки вчився у Львівському Університеті. За розрухи двічі сидів у тюрмі. Після вбивства Адама Коцка — його втретє посадили в тюрму. Випустили, бо нізащо судити, однак з університету його звільнено. Пробував учителювати самий. Зо школи в Белзі звільнено його до двох місяців. Володимир Андрієвич перейшов до Дублянської агрономічної школи. Не нагрів там місця через чужинецьких посіпак, тай, чого гріха таїти, своїх рідних юд. Батько й мати за той час з учительських гараздів повмирали. Зіставшися самітним, без близької рідні — доручив господарку маминим стриєчним братам. Опинився нелегально на Волині. Забажалося пізнати, чи російська опіка від австро-польської багато відмінна. Дихалося б, — на Волині відмінні люди, брак інтелігенції, селяни заможніші... Собі на біду посперечався з хахлом, офіцериною з пограничної сторожі. Він вимагав сотку рублів, інакше погрожував арештом. Відомо — арештували б — видали б Австрії, в кращому случаю вислали б в глиб Росії. Сотки рублів Володимир Андрієвич не мав. Все ж відпрохався, — принесе, піде на кватирю, візьме гроші... Повірив офіцерина чи ні, тільки відпустив на кватирю самого. За ніч опинився назад в Галичині. Ткнувся до кооперації. Там все занято духовними і світськими батьками народу. Сказав їм, що з ласки божої Франківець — не схотіли й говорити.

Що було діяти?.... Хіба одружитися й господарювати. Та бо материна рідня не дуже похочувала господарку з рук випустити, призвичаїлася, ніби до своєї. Один з дядьків загрозив доносом про нелегальний побут в Росії, якщо господарку відбиратиме. Взяв Володимир Андрієвич за батьківщину на подорож і місяців через два блукав вже у Новому Світі в пошуках заняття... Приїхав на американський континент років півтора перед світовою війною.

Два роки процював, де прийшлося. Сколесив не мало по Злучених Державах в пошуках за роботою, навчився фармерської роботи, пробував майстерки. В Конектикат в перше зустрівся зо своєю Марусею, дочкою-одиначкою українців-американців утретьому поколінні, доброю, освіченою дівчиною. Річ відома, панство Богуші, батьки дружини, слухати не хотіли про подружжа. Обоє зовсім замериканізовані, по свойому говорили зовсім слабо, до того всього заможні. Він, знов емігрант, ледви з парою соток долярів майна. Нерівня собі.

Світ пер до війни. Війну з правила попереджує економічна кріза. Вол стріт спровокував фінансовий крах. Милянними баньками полопали банки, менші промислові підприємства. Тесті втратили все, що вони і їх батьки за свій вік придбали. За довги продано й хату. З гризоти до року на той світ обоє пішли. Зіставшися сиротою Маруся знайшла працю. Першого року війни подружилися. У двох мали соток пятнадцять гроша. З малими засобами у Злучених Державах тяжко чогось путящого зачепитися. Виїхали в Канаду. Розглянувшися — набули гомстед, від міста милях в дванадцятьох, у незаселеній ще у той час околиці. Земля притрапилася чиста, без лизи і каміння. Обзавелися невеличкою господаркою. На решту готівки купили десяток льотів, збудували малу крамничку, собі кімнату і кухню. Дружина провадила крамницю, він працював на землі. Не бачилися часто по кілька днів.

Другого року вродилася Ставровичам Ірина. Сподівалися більше дітей, клопоталися, щоб всім дітям, які будуть, дати безбідне життя, освіту, приміщення, щоб не потребували розходитися по світі. Збіжжа високо цінилося, худоба йшла в сотню долярів. Порадилися, і купили Готсонбейську секцію попри свій гомстед, по три доляри за акр. За наступні два роки купили від сусід три чвертки секції по другому боці гомстеду. Там добре пасовище, трохи лісу, ріка перетинає секцію. Зужили всі заощадження з землі і крамниці. Не каялися. По війні ціна збіжжа підскочила до півтретя доляра за бушель. Цінилася худоба, коні особливо. Рік за роком побудували доб-

(Продовження на стор. 4-тій).

В. Левинський.

Українське словянофільство

З НАГОДИ СТОЛІТТЯ РОКОВИН КИРИЛО-МЕТОДІІВСЬКОГО БРАТСТВА.

3)

По свідоцтву Куліша, Шевченко був тоді невтомним у сарказмах, анекдотах і приспівках проти москалів. Не дивно, що український київський гурток зненавидів їх,як виновників гіркої долі України.

Перейдім тепер до національно-політичного світогляду М. Костомарова й П. Куліша.

В організації Кирило-Методіївського Братства та виробленні пляну його діяльности відограв Костомарів головну й керівну ролю. Слід згадати, що батько М. Костомарова був москалем і поміщиком а мати походила з селянського роду й була українкою, що він до 1837 р. не знав цілком української мови й доперва з цього року став її вивчувати, а в 1839 р. став свідомим українцем. Він палко полюбив свою батьківщину та її народ. Перші свої твори став він писати українською мовою під псевдонімом Єремії Галки (драма „Сава Чалий", „Українські балляди" та інші). В своїх віршах виступав він співцем національної єдности українського народу „від Сосни до Сяну". В „Молодику" Івана Бецького, в якому він зредагував український відділ, помістив він теж свої українські вірші, між ними переклад кількох віршів із „Короледворського рукопису" й кілька наукових статтей, з яких найцінніший „Огляд творів, писаних українською мовою", і в якому Гр. Квітку Основяненка та Шевченка зарахував він до найкращих українських письменників.

В половині червня 1844 р. покинув він столицю слобідської України, Харків, де скінчив словесний факультет університету й де зблизився до цілого гуртка молодих людей, відданих ідеї відродження України (Кореницького, Петренка, Щоголіва, Корсуна й Писаревського) та приїхав до Києва, де познайомився з молодими українськими ідеалістами і в першу чергу з П. Кулішем, якого зразу дружньо полюбив. Обох зблизив спільний інтерес до української народної творчости й до української історії та першусього захоплення українською Козаччиною. Ось як згадує Куліш про ці часи спільного приятелювання з Костомаровим: „Той час був може найщасливішим і в мойому житті. Ми пробалакували зовсім цілі літні ночі. У своїх нічних прогульках, повних красномовства, що йому не ставили ще ніякі страхи жадної перегороди, для постороннього спостерігача могли ми видаватися пяними. І бували ми тоді дійсно пяні, тільки не від вина. Надмір мрійливости, оснований на любові (як ми були про це переконані) до найкращого з народів (себто українського), робив нас захопленими. Я дивився на Костомарова як на будучого Тацата, він на мене як на будучого Вальтер-Скота".

Ще важніші слова Куліша з того погляду, які стверджують, що муза Шевченка як співця волі й незалежности України внесла найважнішу складову частину в ідейний ґрунт, на якому виросло Кирило - Методіївське Братство.

Заки ще познайомився Куліш із Костомаровим, видав він у 1843 р. „Україну. Од початку Вкраїни до батька Хмельницького". Був це сміливий плян злучити разом окремі самостійні українські народні пісні й думи в один закінчений і доцільний цикль української історії. А що не знайшов потрібної скількости дум для повного нарису історії України, доповнив прогалини власними віршами, складаючи їх на зразок Кобзарських дум. Розуміється, в цій історії України Куліш не-вміру ідеалізував українську козаччину.

Куліша приваблював до себе Костомарів своїми історичними, етнографічними й політичними розмовами. „На початку нашого життя, каже він у своїх споминах про Костомарова, „ми були не так письменниками, як політиками". Політиком був у своїй поезії (1843-1845) і Шевченко.

І цей політичний момент мав вирішальне значення для зорганізування К.-М. Братства, якого ідея зродилася на початку 1846 р. та приналежна Костомарову. Членів для товариства доставив київський гурток ідеалістів. В цьому гуртку верховодив М. Костомарів, і до гурту пристали: П. Куліш, Микола Гулак, Василь Білозерський, Опанас Маркович, Дмитро Пильчиків, Юрій Андрузький, Микола Савич, Олександер Навроцький, Тулуб, Посяда або Посяденко й інші. Все це були молоді люди, що мріяли про визволення України та її народу. Їхня думка сягала і поза межі України і обхоплювала весь словянський світ. Воне мріяли про те, щоб усі словяни обєднались в одну спілку — федерацію, де б кожен народ мав право на вільне життя і на самостійний розвиток. Рівність і братерство мали панувати у цій словянській федерації, перед у ній мала б вести Україна і спільна столиця була б у Києві. Товариство назвали імям Кирила і Методія, словянських первозчителів. (Дм. Дорошенко). Його печатка мала мати за девізу слова з євангелія Івана: „І уразумієте істину і істина освободить ви".

„Ідеї заснованого мною товариства, каже Костомарів у своїй автобіографії, захоплювали мене до фанатизму. Я поширяв їх, де міг: з катедри між студентами, в приватних розмовах між професорами (київського) університету й навіть духовної академії"

Головні ідеї Кирило-Методіївського Товариства сформовані в його „Статуті", який уложив Костомарів. Він обіймає цих шість точок: 1. „Духове й політичне зєднання славян це справжнє їх призначення, до якого повинні вони простувати". 2. „При зєднанні кожне словянське племя повинно мати свою самостійність". Такими племенами признавав статут: українців (південноросів), москалів (північноросів) із білорусами, поляків, чехів із словінцями (себто словаками), лужичан, іліро-сербів із хорутанами й болгарів. 3. „Кожне племя повинно мати народній уряд і зберігати повну рівність громадян що до їх походження, християнських віроісповідань і становища". 4. „Уряд, законодавство, право власности й освіта в усіх словян повинні основуватись на християнській релігії". 5. „При такій рівности освіта і чиста моральність повинні служити умовою участи в уряді". 6. „Повинен існувати спільний словянсьий конгрес із представників усіх племен".

З автобіографії Костомарова довідуємося про дальші подробиці задуманого федеративного словянського союзу. „Ми почали уявляти собі всі словянські народи, каже він, зєднаними між собою у федерації подібно до давніх грецьких республик або Зєднаних Держав Америки з тим, щоб усі находилися у тіснім звязку з собою, але щоб кожна зберігала свято свою окрему автономію. Федерація тільки по одним народностям не видалась нам зовсім придатною з багатьох причин, а зокрема з огляду на чисельну церівність мас, що належали до народностей. Яке союзництво могло існувати в дійсності на підставі взаїмної рівности між незначними щодо скількости лужичанами й великою масою російського народу з незмірними просторами його батьківщини? Ми прийшли до думки, що зі збереженням права народностей потрібний конче інший поділ будучої словянської держави для її федеративного ладу. Таким робом повстала думка про адміністративний поділ земель, заселених словянським племенем, незалежно від того, до якої з народностей належить це племя в тій або іншій полосі заселеного ним простору. Ми не могли вияснити собі подрібно картини, в якій мала зявитися наша уявлена федеративна держава; утворити цю картину ми полишили майбутній історії".

Що торкається державного ладу задуманої федерації, Росія мала розпастися на кілька частин, або держав, а Україна на дві. Білорусь творила окрему державу. Далі йшли Польща, Чехія з Моравією, Сербія, Болгарія. Західня, польська частина Галичини прилучалася до Польщі, а східня, українська, до західньої української держави. Цього поділу не вважали братчики незмінним і його можна було перебудувати згідно з економічними або іншими вимогами. Київ не мав належати до жадної держави й призначувався на центральну столицю, де мав збіратися спільний сойм.

Дещо в ідеологію Братства вносять і „Головні правила Товариства", що складаються з 12 точок і які теж склав Костомарів. Девята точка їх, варто тут підкреслити, гостро виступала проти правила: ціль освячує засоби.

Крім „Статуту" та „Правил" написав Костомарів іще українську проклямацію п. н. „До братів українців": „Браття українці! Отсю розвагу полагаючи перед ваші очі, даєм вам уважати, чи добре воно так буде: 1. Ми приймаємо, що усі словяни повинні з собою поєднатися. 2. Але так, щоб кожен народ скомпонував свою річ посполиту і управляв незмісимо з другими так, щоб кожен народ мав свій язик, свою літературу і свою справу общественну. Такі народи по нашому: москалі, українці, білорусини, поляки, чехи, словаки, хорутани, іллїро-серби, й болгари. 3. Щоб був один сейм або рада словянська, де б сходилися депутати од усіх речей посполитих і там розважали б і порішали б такі діла, котрі б належали до цілого Союза Словянського. 4. Щоб в кожній речіпосполитій був свій правитель, вибраний на года (на рік). 5. Щоб у кожній речіпосполитій була посполита рівність і свобода а станів не було овсі. 6. Щоб приймано депутатами і урядниками не по роду, не по достатку, а по розуму і просвіщенности, народним вибором. 7. До того, щоб св. віра Христова була основою закона і общественної справи в цілому Союзі і в кожній речіпосполитій. Отсе вам, братія українці обох сторон Дніпра, подаєм на увагу; прочитайте пильно і нехай кожен думає, як свого дійти і як би лучче воно було".

З більшою силою і з більшим патосом написав Костомарів проклямацію до москалів і поляків. Ось її текст: „Браття великороси й поляки! Це говорить до Вас Україна, вбога сестра ваша, котру ви розпяли й розшарпали, й котра не памятає зла й жалкує разом із вами над вашою лихою годиною, і готова проливати кров дітей своїх за вашу свободу. Прочитайте це братське послание, обміркуйте важну справу вашого спільного рятунку, повстаньте зо сну та дрімоти, знищте в серцях ваших нерозумну зненависть одного до другого, розпалену царями й панами, на спільну погибіль нашої свободи, засоромтеся ярма, що тяжить над вашими плечами,... і хай буде ціллю життя і діяльности кожного з вас: словянський союз, загальна рівність, братерство, мир і любов Господа нашого Ісуса Христа. Амінь".

(Дальше буде).

ВЕЧЕРНИЦІ

(ПЕРЕД ФЕСТИВАЛЕМ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В НЮ ЙОРКУ).

„Вечерниці, або досвітки — це в Україні вечірні зібрання дівчат і хлопців в осени і взимку. Вони відбуваються звичайно в хаті бездітної вдови, званої „вечернична мати". Дівчата приносять харчі, парубки горілку, солодощі тощо і бавляться, співають пісень, оповідають казки, ворожать, танцюють під музику".

Так написано про вечерниці в Енциклопедії, що — як відомо — не дуже щедра на слова. Але якби ви послухали, що оповідають про „вечерниці" в Україні „старі люди", то й не наслухалися б. А як вони при цьому зітхають, як світяться тоді їх очі, як ногами притупують, а часом при цьому то й лице старенької бабусі ще останнім румянцем проясниться. А старі козаки оповідають про вечерниці з неменшим одушевленням, як про свої подвиги на воєнних виправах. Бо на вечерницях, як і на війні повно всіляких пригод і нагод, як кажуть. На війні співають і гуляють, те саме роблять і на вечерницях. На війні здобувають ворожі кріпості, а на вечерницях часто ще більш недоступні дівочі серця. На війні гинуть від ворожих куль, а на вечерницях „топляться" від поглядів дівочих очей. Такі то вечерниці. Хто не бачив вечерниць, той не бачив нічого.

Тут я зраджу вам одну таємницю, тільки прошу вас, нікому не кажіть: Вечерниці, справжні вечерниці, з „вечерничною матірю", з дівчатами і парубками, зі співами і танками, з ворожбою, з усім, можна буде побачити в Ню Йорку і то вже дуже швидко, бо в неділю, 1-го червня, в год. 2:30 після полудня в залі Скул оф Фешин Дізайн Одіторіюм, 225 Вест 24-та вулиця, де відбудеться великий Фестиваль Американсько-Української Молоді. Першою точкою програми цього Фестивалю є інсценізація історичної картини Репіна „Запорожці пишуть лист до султана", про що вже недавно була мова. Другою точкою програми є власне „Вечерниці", оперета Ніщинського, яку виконають справді найкращі артистичні сили, якими американсько-українська молодь розпоряджає. Постановка „Вечерниць", як і „Запорожців" вдбудеться під керівництвом нікого іншого, як тільки „самого" Михайла Скоробогача, якого всі знаєте, хочби як Дмитра з фільму „Маруся".

Але про „Вечерниці". Отже в чудово прибраній українській хаті, зі справжньою українською печею і припічком, „вечернична мати" Люба Ковальська прийматиме при столі кількох справжніх „козаків",. „Добрий вечір, панi-матко!" — співатимуть дівчата в чудових українських одягах, входячи на вечерниці. „Добрий вечір, дівчатонька" — співатимуть козаки, входячи другими дверима. „Добрий вечір, козаченьки" — відповідатимуть співом дівчата. А раніше не одну свою турботу, надію і думку та пораду виспіває „пані-матка" Люба Ковальська своїм чудовим сопраном. Співатимуть всі гуртом, співатимуть сольо, співатимуть самі дівчата, співатимуть теж самі „парубки", а їхні пісні і голоси належать до тих, що полонять — як кажуть — серця навіки. Сольові партії, крім „пані-матки" Люби Ковальської, виконуватимуть: Марія Боднар, що — як довідуємось — незадовго виступить зі своїм власним концертом, Ольга Онищук та Ольга Задорецька. В чоловічій партії, в пісні „Гей закувала" співатиме тенорове сольо таки „настоящий" козак Євген Крук, від якого ще пахне українським степом. Ольга Задорецька виступить в ролі Катрі, яка виворожить собі воском, що от-от замуж вийде. А ціла акція ворожби на „Вечерницях", це теж „сторінка для себе". І все тільки спів. А при цьому танці. Зрадити вам таємницю, хто танцюватиме? Отже танцюватиме Авраменко, Оксанна Авраменко. Чи є хто такий, щоб почув імя Авраменко і незвязав його з мистецтвом українського танцю? Партнером Оксани в танці буде Володимир Бакад, учитель українських танців та головний „лідер" Молодечого Хору і цього Зїзду Молоді. В цьому танці їм буде „перебаранчати" Теодор Шумейко і раджу вам добре привязати свої „боки", щоб їх не зірвати зі сміху. А при цьому гратиме орхестра Й. Снігура. Дірігентом хору буде проф. Степан Марусевич, а дірігентом і „сірою еміненцією" всего є Ольга Дмитрів, але про це інсшим разом.

Такі то будуть Вечерниці в програмі Фестивалю на Зїзді Американсько-Української Молоді. Відродиться один з кращих фрагментів українського побуту, зі сцени не тільки пролунає українська пісня, але й понесеться українським духом. На малій сцені в Ню Йорку оживе на хвилину і в одному тільки прояві ця невмируща Україна, згадка про яку святою дрожю проймає наші серця. Тільки не забудьте прийти.

мп

Важливість інформацій та пропаганди

(Докінчення зі стор. 2-гої)

На півтора сторінки інформації про протисоветську активність народів-членів блоку, нема ані одного факту, тільки самі загальники про дезерцію советських відділів, про саботажі на залізницях, про зірвання советських кампаній і так дальше. Коби хоч один факт, де й коли то було. Стався атентат на залізниці, здезертирував відділ війська, та це факти відомі советській владі то й інформаторові немає причини їх закривати.

Спокійна інформація про теперішне та минуле українського народу на позір мало ефектовна, але на ділі найуспішніша інформаційна праця. Тому зовсім доцільною інформацією для англосаського світу є англійські видання на тему української культури, що їх фінансує Український Народний Союз. Такий самий спосіб інформації фактами про різні ділянки українського життя в минулім та в теперішности поставив собі журнал, видаваний Українським Конгресовим Комітетом "The Ukrainian Quarterly". Десять книжок того журналу принесло вже кілька десяток інформаційних статтей доцільно підібраних на тему української культури, політичного життя, економії тощо. Це аргументи, що мусять переконувати людину неупереджену. Та що найважніше, такі видання не лишають посмаку пропаганди й тому більше ділають, ніж крикливі інформації, непоперті фактами.

Недержавна українська нація, розсипана нині по всему світу, може боротися тою зброєю, особливо в країнах, де панує свобода преси. Доцільна інформація, це чи не єдина політична допомога, що її ми нині можемо дати країні наших батьків, поневоленій Україні. Кожен може допомогти цій боротьбі; хто своїм таланом, хто грошем. Інформаційна праця вимагає великого вкладу гроша, тому це мусять мати на увазі американські українці, коли говорять про поміч поневоленій Україні.

(Кінець).

МОРЕЙ ВІДЗНАЧЕНИЙ.—Секретар війни Роберт Патерсон (зліва) причіплює Медалю Заслуги президентові СІО, яким є Филип Морей (зправа), відомий робітничий провідник. Медалю дано Мореєві за його заслуги в часі війни.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Десятьлітній Ювилей У. Н. Дому.

Заряд Українського Народного Дому в Дітройті при 4655 Мартин вулиці видав відозву в справі святкування 10-літньої річниці свого існування. Ювилейне свято відбудеться 30. травня на „Декорейшен Дей". У цій відозві читаємо таке:

Український Народний Дім, якого будова здійснилася в травні 1937 р., зістав збудований важкими трудами за ініціятивою й заходами чотирох відділів Українського Народного Союзу(75, 175, 183 і 292), при допомозі матірної організації Українського Народного Союзу, як теж до його збудування причинилися щедрими пожертвами другі відділи У. Н. Союзу, Жіночі Організації, Клюби й інші Товариства та поодинокі українські громадяни Дітройту й околиці.

Десятьлітній Ювилей Українського Народного Дому є святом української громади Дітройту, яка в день 30. травня повинна так само солідарно й обєднано своєю участю стати при У. Н. Домі, як тому 10 років.

Десять років існування народньої інституції, це вже історія і ця історія є великою частиною історії всьої української громади Дітройту. Цей ювилейний день проте належить гідно відсвяткувати.

На 30. травня відбудеться в 2. годині пополудні в великій авдиторії У. Н. Дому Ювилейний Концерт. В концертовій програмі візьме участь перший раз в історії української громади Дітройту „Українська Симфонія" під батутою проф. Тараса Губіцького, зложена з 27 музиків, членів „Дітройт Симфоні Орхестра" і при участі кількох визначних українських музиків. До участі в цім концерті запрошено У. Н. Хор Думку під проводом п. Івана Атаманця, Дівочий Хор Акапелла під проводом панни Стефанії Андрусевич та визначні молоді сольові сили. Запрошено екзекутиву Головного Уряду У. Н. Союзу, яка буде репрезентована на цім святі через головного касієра п. Романа Слободяна, як теж запрошено представників нашого стейту, повіту і міста Дітройту.

У вечір в 8:30 відбудеться на великій авдиторії танковий баль, влаштований для молоді і старших Українськими Ветеранами.

Цю відозву підписали за уряд У. Н. Дому:

Іван Каменецький, предсідник; **Микола Чорний**, секретар рек.; **Теодор Михальчук**, секр. фін.; **Іван Слупецький**, касієр.

ШІКАГО, ІЛЛ.

До українського триюмфу в Шікаго.

День 10 травня 1947, остане добре записаний не лише в історії українців Шікага, але й цілої Америки. В день цей шікаговська громада спромоглася на відважний крок, на український концерт в Опера Гавзі. Відважний тому, що серед теперішнього застою української думки і творчих сил не раз тяжко вгадати, що думають ті, на яких участь й коопераці рахується. Тяжко не раз й плянувати, бо нуж не вдасться „добра справа". Але до відважних належить світ! А тими відважними людьми в нас є урядники Ліґи Американців Українського Походження з адвокатом Р. Смуком на чолі.

В того роду підприємство треба вкладу великої й малої органічної праці, яку мусять виконувати все ті самі люди, що вже й так перетяжені народною роботою. Та раз кинено жереб, то всі покликані до праці таки виконували свої обовязки, бо треба було до преси писати, нашої й американської, тікети продавати, збори скликати, летючки розповсюднювати, чи хористів збирати й з ними переговорювати.

Всі добре розуміли, що тут іде про українське імя, про те, що велика шікаговська громада мусить показати себе великою й мусить вийти з тої імпрези з честю перед своїми й чужими. Та час короткий, треба було виготовити програму, приняти артистів, і т. п. Треба було показатися й перед фільмовим артистом Іваном Годяком, що він даром не летів 2,000 миль.

Були зроблені всі приготування на час і як то кажуть „камінь на камені" не остав, щоб його непорушено в ході усієї концертової підготовки.

Відповідь на це все міг дати лише успішний концерт: Гарно було дивитися, як сотки авт одно за другим, заповнювали паркову площу коло Опера-Гавз, а з них виходили наші люди й гордо йшли на концерт. Концерт дав гідну відповідь. Дві і пів тисячки людей, що зложили до коверт 4 і пів тисячі долярів, свідчить, що шікаговські українці здали іспит зрілости. Ще нині, по концерті, приносять люди гроші, і виправдують себе, що не були приготовані зложити більшої суми на концерті, або були перешкоджені прийти на концерт й тепер хочуть зложити свої жертви для скитальників. Люди були захоплені величчю українського народного здвигу, бо багато людей в нас думало, що треба, „спускатися на дно", що вже все пропало"!

Крім шікаговців приїхали на концерт й гості з Дітройт, Клівленд, Акрон, Ню Йорку й Канади. Імена всіх тих людей і всіх жертводавців будуть поміщені в українських часописах в офіціяльному звіті Ліґи Американців Українського Походження, як лише цей звіт буде готовий.

Українські артисти, що виступили на концерті безплатно, списалися знаменито. Іван Годяк, що говорить добре по українськи, сказав, що він радо зголосився приїхати на концерт до Шікаго і помочи такій благородній справі, якою є поміч українським скитальникам. Сказав, що коли лише відвідає свого батька, який по словам артиста має „велике серце" то він відзивається до нього словами: „Іване, ходи до „бедруму", а я тобі прочитаю кілька листів з Европи". Та ніколи не може докінчити читання тих листів, бо в горлі йому жаль стає і сльози заливають очи. Самий Іван Годяк дуже приступний чоловік. З кожним поговорить обома мовами, всім цікавиться.

Донна Ґресько на сцені це не лише гарна прикраса, але й віртуоз, відомої слави. Пані Полиняк-Лисоґір дивувала всіх своїм сильним, чистим і небуденним голосом. Олександер Кульпак своїм „Гетьмани, гетьмани" виявив, що це великий талан, другий Менціньский. Тільки музичні критики можуть докладно проаналізувати шікаговський виступ тих найкращих українських артистів американського континенту.

По концерті, як звичайно, наші люди довго ще стояли в сінях і коритарях та під будинком шікаговської опери, де переговорювали все те, що бачили. Море голов заповнило й всі вулиці довкола, зовсім так, як писав Франко: „Куди глянеш, Боже мій, всюди Русин, всюди свій".

По концерті відбувся бенкет в Конгрес Готелю, на якому було 150 людей.

Степан Куропась.

З української скитальщини

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КОДУСУ.

З кінцем минулого року відбулися у Фюрті звичайні Загальні Збори „Комісії Допомоги Українському Студентству" (КоДУС) в приявності представників українських високих шкіл, зорганізованого студентства й заступників Філій у Мюнхені, Реґенсбурґу й Авґсбурґу та окремого представника „Центрального Представництва Української Еміґрації".

Збори вислухали подрібне звідомлення з діяльности нового „Кодусу" за рік адміністраційний 1945/46, а саме від дня 20. серпня 1945(коли „Кодус" розпочав свою допомогову працю на новій еміґрації), по кінець вересня м. р. Із звідомлення голови, головного скарбника, збіркового референта й представників головних філій „Комісії" в Мюнхені, Реґенсбурґу й Авґсбурґу приявні винесли переконання, що „Кодус", не зважаючи на тяжкі умови, сповняв успішно свої завдання опіки над українською високошкільною молоддю, які — завдяки жертвенності українського громадянства та щирій співпраці українського студентства, українських високих шкіл і наших центральних і обласних допомогових установ — міг посішити із видатною матеріяльною допомогою, особливо в формі постійних місячних стипендій та принагідних підмог на покриття шкільних оплат, прохарчування, лікування, утримування гуртожитків, видавання скриптів і підручників, тощо.

Як єдина допомогова установа для високошкільного студентства, зорганізована з представників українських високих шкіл, головних загально-культурних і харитативних установ і зорганізованого студентства, „Комісія Допомоги Українському Студентству" обхопила своєю працею в першій мірі всі три окупаційні смуги західної Німеччини й зосередила в себе в порозумінні з Центральним Представництвом Української Еміґрації й Центральним Представництвом Українського Студентства допомогову справу для всього нашого студентства, користуючися до цього помічю пяти філій (в Мюнхені, Реґенсбурґу, Авґсбурґу, Ґанновері й Тюбінґені) й 19 окремих Представництв.

„Комісія" зайнялася в першу чергу плановим приміщенням нашої молоди на високих школах, при чому найбільше уваги присвятила українським високим школам. При активній допомозі студентства „Комісія" подбала про те, щоб наші студенти студіювали рівномірно різні ділянки знання, й докладала всіх зусиль до підвищення кваліфікації і освітнього рівня нашого студентства. З тією метою „Комісія" пильно й совісно провірювала студійні успіхи своїх стипендіятів, вимагаючи від них посвідок про іспити, колоквії тощо. Для цього і для звязку з високими школами вона покликала до життя інституцію „опікунів" молоді при поодиноких високих школах зпоміж українських профессорів.

„Комісія" обслуговує тепер 18 високих шкіл у 13 високошкільних осередках, у тому всі наші високі школи, а саме „Український Вільний Університет" з його філією в Авґсбурґу, „Український Технічно-Господарський Інститут" у Реґенсбурґу й Мюнхені, „Українську Високу Економічну Школу у Мюнхені й „Богословську Академію" в Гіршберґу, де ґуртувалося рівно 75% усіх стипендіятів.

„Комісія" уділила в 1945/46 році 290 місячних стипендій, а це число перейшло з початком зимового семестра вже 300 й дійде правдоподібно незабаром до 400! Стипендії розділювано від лютого 1946 року відповідно до матеріяльного стану, вислідів у науці та громадської придатности петентів, вповні індивідуально так, що стипендії хиталися між 25—150 марками місячно й виносили пересічно 100 марок місячно.

За шкільними осередками вони припадали на такі школи:

1. Реґенсбур УТГІ —		85 стип.
2. Мюнхен		83 „
а) Укр. Вільний Університет	42	
б) УТГІ	23	
в) Нім. Університет	9	
г) УВЕШ	8	
ґ) УНРРА	1	
3. Ерлянґен, нім. унів.		41 „
4. Гіршберґ, Богосл. Акад.		39 „
5. Авґсбурґ, УВУ		17 „
6. Карльсруе, нім. Техніка		7 „
7. Гайдельберґ, нім. унів.		5 „
8. Ґісен, нім. унів.		5 „

По одному до двох стипендіятів студіювало в Бамберґу, Дармштадті, Тюбінґені, Марбурґу, Вюрцбурґу, а крім цього окремі стипендії від гановерської Філії отримували тамошні стипендисти в Ганові́рі, Бонні, Кілю і т. д.

На покриття значних видатків „Комісія" отримувала підтримку з боку нашого громадянства при помочі ударних і місячних збірок, із яких найважніші збірки на „Коляду" в січні й осіння збірка м. р. Із приходів і видатків „Комісія" складала подрібні звідомлення під окремим контролем Централі.

Загальні Збори, вислухавши звідомлення „Контрольної Комісії", що знайшла все в зразковому порядку, уділили Голові, Скарбникові й Президії абсолюторію й ухвалили в звязку з тим низку резолюцій в справі більшої концентрації наших високих шкіл, зосередження всіх стипендійних справ у „Кодусі", творення при „Кодусі" окремих стипендій і безумовно унормовання справ т. зв. „таборових" стипендій для неактивних студентів.

Після цього вибрано нову Управу „Комісії".

Найбільші потреби під цю пору: забезпечити можливість студій для кругло 2,500 студентів і харчами і біллям, одягом та взуттям допомогти тим, що не мають підтримки з боку УНРРА.

(За „Часом").

ДАЖБОЖІ ВНУКИ

Продовження зо ст. 2-гої)

рі будинки на фармах, набули модерну машинерію. Побудували оцю крамницю на місце деревляної. Зразу жили над крамницею. Коли дружина вдруге почулася матірю — збудували отцей дім, сполучений з крамницею двома дверями. На долю нарікати не доводилося, щастило їм! Перший удар відчули тоді, як дружина уродила нежнвого хлопчика. Більше дітей не придбали. Шкодили, по своїм силам сусіди. Інші темняки і досі зовуть їх знахорами. Ставровичі — освічені люди, в ризиковні інтереси не пускалися, поліпшили обрібку землі, завели расову худобу, ніколи в ціні не тратили. Все вміли збути те, що продати хотіли перед наданням ціни. Ціни впадуть, вони обходяться без продажу, півроку і більше.

(Дальше буде).

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 6. травня 1947 р. помер у 59. році життя

ЛЕШКО ҐУЗИЙ,

член відділу 147 У. Н. Союзу в Алентавн, Па.

Покійний походив зо села Щавне, повіт Сянік, Західна Україна. Полишив у сутку вдову Марію, 7 дітей з першого подружжя, 4 пасербів і 4 дітей з другого подружжя; разом 15 дітей і 10 внуків. Трьох синів і трьох пасербів служили підчас війни в армії.

Похорон відбувся 10. травня при численній участи родини, членів Союзу і громадян в українській православній церкві; похований на парохіяльнім цвитарі. — В. Й. П.!

І. Федорак, секр.

ТАРЗАН ч. 1604. Голос з ріки.

„Тубильці ніколи нам не перешкаджали", сказала Товна, „бо я вмію стріляти з лука далеко справніше, ніж вони".

„Одначе останніми часами вони наставляли сильця на моїх приятелів і це мене смутить".

Малпочоловік почав підозрівати, що білі люди продавали залізка на ловлення звірів тубильцям. Він рішився прийти в поміч Товні. „Я тебе звільню від смутку", сказав Тарзан — „лише заведи мене до тубильців".

Саме тоді зі сторони ріки далися чути перераздиві крики.